

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. IV. De Peccatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

ARTICULUS IV.

De Peccatis.

SUMMARIUM.

38. Peccatum in genere quid? Habitua-
le quid?
39. Quid actuale Personale?
40. Quid Lutherani doceant de Con-
cupiscentia & primis ejus moti-
bus.
41. Quo sensu juxta ipsos detur pec-
catum mortale & veniale.
42. Concupiscentia & primi ejus mo-
tus non sunt peccatum.
43. Quidquid obganniant Adversa-
rij.
44. Dantur quoque aliqua peccata,
ex genere & natura sua venialia,
seu ex se non dissolventia Amici-
tiam cum Deo.
45. Neque veniale peccatum differt
a mortali per extrinsecam condi-
tionem persone peccantis.
46. Quo sensu S. Paulus Concupiscen-
tiam vocet peccatum.
47. Quo sensu primi Concupiscentia
motus sint difformes Legi.
48. Per hoc, quod omne peccatum de-
beat esse voluntarium & liberum,
non tollitur peccatum ignorantia,
infirmis, aut peccatum Ori-
ginale.
49. Quomodo occurrendum textibus
Scriptura, quibus probare nitun-
tur, omne peccatum ex natura sua
esse mortale.
50. Quomodo argumentis, ex ratione
petitis.
51. Quid sit peccatum Originale.
52. Quid de illo sentiant Lutherani.
53. Status questionis gemine.
54. Peccatum Originale nec partia-
liter consistit in Concupiscentia.
55. Illudque vere & omnino tollitur
per Baptismum.
56. Uti & peccata Personalalia quoad
culpam, quando homo per Peni-
tentiam iustificatur.
57. Nec peccata solummodo teguntur
meritis Christi.
58. S. Paulus & S. Augustinus Con-
cupiscentiam vocant peccatum
improprie tantum & Tropice.
59. Quomodo intelligenda Scriptura,
cum ait, peccata regi, non im-
putari,
38. **P**ER peccatum proprie dictum & in
genere intelligitur voluntarius de-
fectus circa actionem moralem, vel o-
missionem illius, naturam intellectu-
alem faciens DEO displicentem, & ren-
tum alicuius pena induens. Unde
in quolibet peccato reperiuntur duo,
nempe reatus culpa & reatus pena.
Hec notio peccati praescindit à peccato
Personali, & Originali, de quo utro-
que

que hic agendum, eò quòd Justificatio sit *transitus de statu peccati* (vel Personalis, vel Originalis) *ad statum gratiæ*. Personale duplex est, Actuale & Habituale, quod posterius nihil est aliud quàm actuale physice præteritum, moraliter autem adhuc perseverans,

quia nempe nec deletum nec remissum est. Non de hoc Controversiæ, sed solum de peccato Personalis Actuali tractant, quia est præcipuum, & vel genus vel origo cæterorum. Unde sit

S. I.

De Peccato Personali.

39. Sciendum 1. Peccatum personale Actuale ex S. Augustino sic defini: *est dictum, factum, vel concupitum contra Legem æternam*. Quæ definitio complectitur peccatum tam commissio- nis quàm omissionis; quod enim dicitur de actu contra Legem Dei positò, intelligitur etiam de actu contra Legem Dei omisso. Recipitur etiam à Lutheranis; quamvis peccatum juxta rigorem melius definiatur esse *libera violatio Legis Divinæ*: quod enim voluntarium & liberum non est, peccatum non est; cum nobis imputari non possit, quod nostrum, seu in potestate nostra non est. De hoc peccato præcipue duplex nobis cum nostris Sectarijs controversia est. 1. An Concupiscentia, quæ ex peccato originali relicta hominem ad peccandum inclinât, item primi illius motus, sint verè & proprie dictum peccatum, quamvis renatis non imputetur. 2. An detur aliquod peccatum veniale ex natura & genere suo, an verò omnia peccata sint mortalia per se & ex natura sua, quamvis in renatis (ut volunt Lutherani) vel Prædestinatis (ut volunt

Calvinista) ex Misericordia Divina propter Christum non imputentur. Posset moveri etiam tertia quæstio, an Deus sit causa per se seu auctor peccati; quia id ex principijs Adversariorum, & quidem Calvinistarum satis aperte sequitur. Verùm quia ex modernis non facile, quod scio, invenies tam scelestum, ut contra omnem rationem & propriam conscientiam reclamantem non exhorrescat blasphema voce Deum peccati auctorem dicere; ideo illà superledeo.

Sc. 2. Circa Concupiscentiam & primos ejus motus Lutherani, nominatim Gerardus in LL. Theol. de peccatis actualibus, & cum eo M. Lomer p. 191. Sec. seiner fortgesetzten Abfertigung docent sequentia. 1. & principaliter, tam concupiscentiam post Baptismum reliquam (per quam intelligitur passio vehemens partis sensitivæ inclinans in amorem boni delectabilis) uti & primos ejus motus, rationem etiam prævenientes, involuntarios, & indeliberatos verè peccatum esse, quamvis renatis non imputetur, vel potius umbraculo meritorum Christi tegatur,

ita ut non constituat eos actu reos coram Deo & morti aeternae obnoxios. 2. In non-renatis verò peccatum imputari, eosque per ejusmodi concupiscentiae motus, etiam inscienter, in somno, in puericia, in amentia contingentes peccare coram Deo, & mereri poenam aeternam. 3. Hos motus, etiam si liberè non habeantur, tamen esse aliquo modo voluntarios, & cum aliquo consensu contingere, tum quia oriuntur ex voluntate per peccatum corrupta, tum quia sunt in voluntate tanquam in subjecto, tum quia fiunt cum aliqua delectatione.

Sc. 3. Quamvis Lutherani discrimen faciant inter peccatum mortale & veniale, longè tamen alio modo illud accipiunt, quàm nos. Nam ipsi, ut Gerardus & Lomer explicant, peccatum veniale, scilicet vel ex parvitate materiae (ut juxta nos est furtum unius crucigeri v. g. verbum otiosum, parva indignatio &c.) vel ex imperfectione operis ob defectum plenae advertentiae, vel ex objecto &c. nullum admittunt, sed dicunt, omnia peccata ex sua natura & genere suo esse peccata mortalia, hoc est, digna aeternò supplicio; aliqua tamen ratione personae delinquentis fieri venialia, hoc est, venia digna ex Divina Misericordia, propter Christum Mediatorem ea non imputante certis peccatoribus. Sed in his requiritur duplex conditio. 1. Debent esse renati, seu baptizati, vel conversi. 2. Lapsus debet contingere ex infirmitate, ignorantia, prevalente prava concupiscentia, sine perfecta advertentia & consensu &c. si peccator de illo doleat,

& merito Mediatoris Christi regi petat & credat &c. crucifigens carnem cum concupiscentijs &c. Unde dicunt, omnia peccata infidelium, seu non renatorum, esse peccata mortalia, & imputari: item omnia peccata renatorum, quae fiunt scienter, meditatio, cum complacentia, advertentia, & consensu, & de quibus, etiam si cognoscantur, nullus concipitur dolor &c. sunt juxta ipsos peccata mortalia, id est, imputantur à Deo, excutiunt fidem & Spiritum S. privant gratiâ & vitâ aeternâ, verbò, renatos faciunt similes non renatis & infidelibus. Ita Lutherani. Contra

Dicendum 1. Concupiscentia, & primi ejus motus, rationem preventientes, non sunt peccatum. De Concupiscentia, ut acta inclinat ad peccatum, debet esse sermo; nam prout quasi quiescit, juxta Lutheranos est peccatum originale, de quo postea. Nunc quoad utrumque membrum simul

Probatur assertio omnis alijs unicò, sed invictò argumentò. Nemo potest peccare per id, quod non est in libera ejus potestate, ut illud faciat vel omitat: sed concupiscentia & primi illius motus non sunt in libera hominis potestate, sive is renatus, sive non renatus sit: ergo per concupiscentiam & primos illius motus peccare non potest. Min. est in hypòthesi, & in confesso apud Adversarios. M. quamvis sit evidens lumine naturali, probatur tamen, vel potius declaratur 1. Ex communi hominum sensu, qui omnes judicant, se esse inculpabiles, adeoque non peccare in eo, quod in ipsorum potestate non

non

non est: sic nemo agnoscit culpam, si blasphemet in somno, si cadens subito per scalas alterum dejiciat & occidar &c.

2. Si peccari posset per id, quod in aliquis potestate non est, peccare poterit etiam brutum, v. g. equus, quia habet concupiscentiam, & concupiscentiæ motus, quia furit, calcitrat, appetit & rapit pabulum alienum, imò occidit subinde. 3. Peccare poterit puer, amens, dormiens &c. quod etiam Adversarij admittant, dicendo, motus concupiscentiæ etiam in his esse peccatum per se mortale, prorsus tamen incredibile & evidenter falsum videtur ex lumine naturali & congenita omnibus persuasione.

43. Dices, adesse aliquem consensum 1 quia hi motus sunt cum aliqua delectatione; adeoque voluntarij sunt, & liberi saltem à coactione. 2. Quia sunt in voluntate tanquam in subjecto: motus autem in equo non sunt in voluntate, quæ caret bruta: ergo non est paritas cum brutis. 3. Quia procedunt ex perversa & corrupta voluntate, & quidem corrupta ex hominis culpa per peccatum originale. R. N. assertum. Ad 1. prob. ergo etiam motus in equo sunt voluntarij & liberi, adeoque peccaminosi, quia oriuntur sine coactione, & cum aliqua delectatione. Voluntarium (multò minus liberum, quod voluntario superaddit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet ex oppositis) non datur sine cognitione intellectuali prævia, quia nihil volitum nisi præcognitum juxta receptum axioma. Motus autem primi concupiscentiæ prævertunt cognitionem: ergo tollunt volun-

tatum, & à fortiori liberam electionem. *Nm nocet sensus, ubi non est consensus*, ait communis paræmia inter doctos. Ad 2. N. 1. membrum; nam concupiscentia non est in voluntate, sed est in inferiore homine, scilicet in homine sensitivo, qui subinde sumitur pro ipso Appetitu sensitivo, in quo sunt ejusmodi motus. Appetitus autem sensitivus, sicut non est præditus libertate, ita nec est capax peccati aut virtutis, aut ullius legis præcipientis vel prohibentis, quia non cognoscit rationem *honesti vel inhonesti*. Neque Appetitui sensitivo dictum est: *non concupisces*, sed Appetitui rationali, seu voluntati formaliter liberæ. Deinde etiam concupiscentia, & ejus motus primi essent in voluntate tanquam subjecto, per hoc tamen non fierent peccaminosi, nisi in eos consentiat liberè voluntas, & quidem libertate indifferentiæ; nam libertatem à coactione non sufficere, alibi demonstratum est. Ad 3. N. assertum, sed oriuntur ab ipsa natura naturaliter; nam concupiscentia est homini naturalis, atque in eodem fuisset etiam in statu puræ naturæ, quamvis non ita rebellis, sicut nunc est post peccatum, propter quod fatemur hominem fuisse *spoliatum gratuitis, & vulneratum in naturalibus*, ita ut nunc intellectus sit infirmior, voluntas ad malum proclivior, & concupiscentia petulantior; libertas indifferentiæ tamen ipsi adempta non est, sine qua repugnat peccare.

Confirmatur ex SS. PP. Aug. l. 2. de Gen. c. 14. ait: *Si ratio commoam cupiditatem refranat, non labimur in peccatum, sed coronamur. Si autem*

Hhh 3

ra-

ratio consentiat, peccatum imputatur. Legatur etiam ejusdem liber 1. c. 13. contra duas epp. Pelag. ubi inter alia sic ait: *Concupiscentia vocatur peccatum, non utique quia peccatum est, sed quia peccato facta est, sic vocatur: sicut scriptura manus cujusque dicitur, quod manus eam fecerit.* S. Chrysostr. hom. 13. in c. 7. Rom. dicit: *Neque caro peccatum est, hoc est, carnis vitiositas seu concupiscentia.*

44. Dicendum 2. Quaedam peccata sunt venialia ex natura sua & genere suo. Hoc est, non omnia peccata ex se sunt talis naturae, ut dissolvant amicitiam cum DEO, & aeternae mortis ac gehennae supplicium mereantur; sed aliqua stare possunt cum justitia seu amicitia Divina, & temporalem tantum poenam merentur.

Probatur 1. ex Scriptura S. *septies cadit justus.* Prov. 24. ergo dantur peccata, cum quibus stat justitia. *In multis offendimus omnes.* Jac. 3. ergo dantur DEI offensae, quae etiam committuntur à justis & DEI amicis. Et Christus Mat. 5. affert triplex peccatum iracundiae, & tertium duntaxat dignum gehennam pronunciat: ergo dantur aliqua peccata ex natura sua talia, quae non merentur poenam aeternam. Nam prorsus nulla sit differentia, an à fidelibus & praedestinatis committantur, vel ab infidelibus & non praedestinatis. Adde verba S. Joan. 1. ep. c. 5. *Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.*

Prob. 2. ex ratione. Non quilibet offensa inter homines est talis ex natu-

ra sua, ut dissolvat amicitiam; & omnis sincera amicitia videtur exigere, ut non dissolvatur per quascunq; leves offensivunculas moraliter inevitabiles: ergo nec amicitia inter DEUM & hominem debet dissolvi per quascunq; leves offensivunculas, praesertim cum Deus sit optimus amicus, & sciat, amicitiam exigere, ut non dissolvatur per quamlibet offensionem levem moraliter inevitabilem: sed Deus scit, omnem offensionem levem ab homine moraliter esse inevitabilem: ergo ad ipsum tanquam amicum spectat, non omne peccatum, in re levi vel sine perfecto consensu commissum, prohibere sub amissione amicitiae & reatu poenae aeternae: ergo sunt aliqua praeccepta DEI, tantum sub peccato levi obligantia. Nam leve & veniale peccatum summus pro eodem. Sed ne locus sit ulli exceptioni,

Dicendum 3. Differentia peccati venialis à mortali non est ab extrinseca conditione personae peccantis. Prob. 1. negativè, quia nulla dicit Scriptura, nulla probat ratio, quod homo renatus, vel praedestinatus, minus peccet per opera de se aequalia, quam non-renatus, non-conversus, non praedestinatus: imò tam Scriptura quam ratio suadet oppositum: *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique: tu vero homo unanimitatis, & notus meus &c.* Psal. 54. v. 13. *Qui cognovit voluntatem Domini sui, & non fecit. vapulabis multis.* Luc. 12. Utique autem infidelis minus cognoscit, quam fidelis. Et quis est, qui non gravius sentiat injuriam (ex objecto quidem aequalem) à noto, quam ab extraneo sibi irrogatam? Pro-

Pro-

Probat 1. ex absurdis sequelis. Nam sequitur 1. Judæos, Turcas, & reliquos infideles (imò & Lutheranos, postquam peccarunt etiam in re levissima cum consensu & perfecta advertentia) committere mera peccata mortalia, & que imputari, adeoque per quodlibet verbum otiosum, vanam gloriolam, levem impatientiam, officiosum mendaciosum, modicam in orando distractionem, & quidem juxta superius dicta, etiam si hæc non committant scienter & liberè &c. mereri mortem & penam æternam in gehenna. Quod, quamvis Sectarij admittant, quam tamen absurdum sit, nemo est, qui non videat, qui excaecatus non est. 2. Contra libidines, adulteria &c. ex infirmitate & vehementiâ concupiscentiæ ab homine renato, justo, vel prædestinato commissa, esse tantum venialia peccata, à Deo non imputari, nec inferni pœnam promereri. 3. Deum posse imputare aliquod peccatum uni & non alteri, licet par sit utriusque culpa, aut etiam major in illo, cui non imputat; ibi enim est major culpa, ubi est major cognitio boni offensi: atqui fidelis majorem ordinariè habet cognitionem Dei, qui offenditur. Rectius itaque dicitur, Deum aliquod peccatum non imputare ad mortem, quia in se mortale non est, sed veniale tantum, quam peccatum esse veniale, quia Deus non imputat. Deus enim ut justus suæ debet imputare peccatum taliter, qualiter exigit ipsum peccatum. Id quod ipse Gerardus agnoscere videtur alibi, nempe dum tit. de lib. arb. §. 63. dicit: *non imputari ad reatum*

damnationis non tollit ipsum formale peccati, quasi desinat esse in se, & ex se peccatum, quia non imputetur.

Ob. 1. S. Paulus ad Rom. c. 6. & 7. 46. Concupiscentiam vocat peccatum. Idem facit S. Aug. Item ab eodem Paulo Concupiscentia dicitur malum, odio habendum, crucifigendum &c. *Lex bellum gerens adversus legem Dei &c.* ergo. 2. Concupiscentia dicitur peccatum, bellum &c. causaliter, hoc est, quia inclinatur ad malum, & causat peccatum accedente consensu voluntatis; non verò formaliter. Ferè sicut speciosa femina, quantumvis casta, per formam suam alliciens ad peccatum, formaliter peccatum non est. Vel sicut vitulus aureus Deut. 9. v. 21. dicitur peccatum, sed improprie tantum & per Metonymiam, quia fuit aliquo modo causa idololatriæ: ita Concupiscentia improprie & Metonymiè potest dici peccatum, partim quia allicit ad peccatum, partim quia orta est ex peccato originali. Formale peccatum primum habetur per consensum voluntatis. *Lex repugnans* Legi Dei vocatur eatenus, quatenus materialiter & objective adversatur Legi Dei, sicut diabolus tentans, non verò eatenus, quasi ipsa formaliter & moraliter adversetur. Unde etiam motus concupiscentiæ non formaliter & moraliter, sed solum materialiter mali dici possunt secluso consensu. Quin ipse Paulus legem, *non concupisces*, ad voluntatem refert, non ad appetitum, dum Rom. 7. v. 16. dicit: *Si autem, quod nolo, facio, consentio Legi.* Id est, licet sensus concupiscat & mihi adversetur, si tamen ego nolo, & consensum non præsto,

adhuc legem observo. Quid sentiat S. Aug. videbimus s. sequente Object. 1. & 2.

Dices 1. Scriptura debet accipi in sensu proprio, nisi evidenter probetur contrarium. R. hic non posse accipi in sensu proprio, evidenter probatur ex eo, quia peccatum formale implicat sine libero voluntatis consensu. Dein Scriptura dicit, peccata proprie dicta tolli in justificatione: cur igitur Adversarij dicunt ea tantum *regi*? Vel igitur Concupiscentia debet omnino tolli per Baptisum & Pœnitentiam, vel proprie peccatum non est: quod utrumque est contra Adversarios, imò utrumque admitti debet.

47. Dices 2. Peccatum proprie dictum à S. Joanne ep. 1. c. 3. definitur esse *avopita*, seu aberratio à Lege, difformitas, & pugna cum Lege DEI: atqui concupiscentia & primi ejus motus sunt *avopita* & aberratio: quia pugnant cum Lege DEI: ergo. R. D. m. sunt aberratio à tali Lege, cujus prævaricatio proprie peccatum non est, nisi forte peccatum nature, non moris. C. m. cujus prævaricatio est proprie peccatum. N. m. Lex, contra quam pugnat concupiscentia rebellis & difficultas voluntatis, est ipsa institutio nature in statu originalis justitiæ, quæ non est in potestate hominis; cum in potestate hominis nunc non sit habere naturam cum vel sine rebellionem concupiscentiæ & sequentibus inde motibus; qui proinde peccatum non sunt, nisi nature, quia non sunt contra Legem obligantem; non enim DEUS habere nos jussit nunc talem naturam, quæ sit sine concupi-

scientia, sed solum jussit non consentire. Vel dic brevius: est aberratio à Lege materialis, transeat. Formalis, seu libera. N. M.

Dices 3. Si nihil est peccatum 41 formale & mortale, quod non est voluntarium & liberum, tunc nullum dabitur peccatum ignorantie, & infirmitatis. 2. Neque dabitur peccatum originale respectu nostri: quod est Pelagianismum introducere. R. N. utramque sequelam. Peccata ignorantie dantur tunc, quando ipsa ignorantia est voluntaria & libera, seu quando vincibilis est, ut loquimur. Peccata infirmitatis sunt, quando passio & tentatio est valde vehemens, cui ceditur. Ceterum si passio prævertat rationem omnino, tollit libertatem consensûs, atque adeo formale peccati: si quis imperfectè tantum advertit, & semiplenè tantum consentit, sit veniale peccatum ex imperfectione actûs. Ad 2. Peccatum originale fuit nobis voluntarium & liberum non quidem physicè, bene tamen moraliter propter alligationem nostrarum voluntatum ad voluntatem Adami, adeoque quilibet etiam proprium habet peccatum originale propter proprium consensum moralem.

Ob. 2. contra 2. assertionem, *Superbia peccati mors.* Rom. 6. *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* ibid. *Qui offenderit in uno, factus est omnium reus.* Jac. 2. *Qui solverit unum de mandatis istis minimis, minimus* (id est, nullus) *vocabitur in Regno celorum.* Mat. 5. v. 19. *Maledictus omnis, qui non permanserit in omnibus,*

bus, qua scripta sunt in libro Legis, ut faciat ea. Gal. 3. Ergo nullum peccatū ex se est veniale tantum, sed omnia merentur mortem ac pœnam æternam. R. 1. retorq. argum. & infero contra Adversarios: ergo etiam omnia peccata in renatis, & prædestinatis, sunt peccata mortalia, & imputantur à Deo, quia textus isti nullam prorsus distinctionem faciunt inter delinquentes. R. 2. In his textibus nomine peccati intelligitur peccatum ex natura sua mortale: quod semper fit, nisi ex circumstantiis aliud possit colligi, aut ex ipsis verbis, quando absolute in Scripturis fit mentio peccati, quia peccatū veniale est minus proprie, & respectu mortiferi tantum imperfectè peccatum.

Circa ultimos duos textus specialiter noto; in priori non dici, *qui violaverit, sed qui solverit*, id est, falsa interpretatione corruerit mandatum aliquod, ut Pharisei solebant: quod utriusque peccatum mortale est. In posteriore refert & allegat Paulus verba Deut. 27. v. 26. ubi expressè additur Legis *hujus*; ibi autem referuntur præcepta tum moralia, tum ceremonialia pro Judæis, graviter obligantia, item gravissima scelera, quorum patratores utriusque sub maledictio sunt.

Dices 1. cum Lomero & Gerardo, qui iterum obrudunt suam *aversionem*. Omne peccatum, dicunt, est *aversio*, seu Legis violatio: ergo est dignum pœnâ æternâ; quia Lex rigidissime obligat. Confirmatur: elus pomi fuit utriusque res levis, & insuper à nobis non physicè commissus, sed voluntate aliena, tantum moraliter nostrâ; & ta-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

men tam in nobis quàm in Adamo gravissime fuit punitum, & in multis, qui sine Baptismo decedunt, punitur æternum: ergo ex rigore Legis desumenda est gravitas peccati, & ex magnitudine Justitiæ Divinæ. R. 1. iterum retorq. argum. ergo etiam omnia peccata fidelium & renatorum sunt digna pœnâ æternâ non minus quàm aliorum; quia peccatum dicitur *aversio* sine ullo respectu personarum delinquentium. R. 2. D. Ant. Omne peccatum est Legis violatio vel gravis vel levis C. semper gravis. N. Ant. Ad confirmationem. Elus pomi fuit quidem absolute & in se res levis, non tamen sub peccato levi fuit prohibitus. Potest Deus ex justa causa rem levem prohibere sub peccato mortali, si velit. Quod autem defacto non prohibuerit omnem Legis violationem sub gravi peccato, patet ex nostris rationibus.

Dices 2. Lex est æterna & immutabilis: ergo omnis ejus violatio meretur pœnam quoque æternam & immutabilem. 2. Quodlibet peccatum est aversio ab ultimo fine, quia in quolibet peccato intenditur aliquid creatum, & non Deus: ergo quodlibet peccatum ex se est mortale. 3. Quodlibet malum culpæ, quod est in quolibet peccato, est majus quolibet malo pœnæ: ergo pro quolibet peccato, etiam minimo, justè infligitur gravissima, & æterna pœna. R. 1. iterum retorq. quia hæc æqualiter pugnant contra omnia peccata, à quibuscunque commissa, renatis vel non-renatis &c. R. 2. ad 1. N. Conf. vel D.

iii

ergo

ergo omnis violatio gravis meretur pœnam æternam. C. levis. N. vel violatio Legis graviter obligantis. C. leviter obligantis. N. C. Sicut per hoc, quod Majestas obligans sit infinita, non obligamur infinitè, neq; peccatum propterea redditur infinitum; ita nec pœna erit immutabilis & æterna, etiam si transmittatur, quod Lex sit immutabilis & æterna. Ad 2. In quolibet quidem peccato intenditur alius finis, quàm DEUS, negativè & secundùm quid; illa tamen actio, quæ tantùm est leviter peccaminosa, non intendit aliquid creatum positivè, & tanquam finem suum simpliciter ultimum; quia venialiter peccans ita est affectus actu vel habitu, ut se & alias actiones suas referat ad DEUM, quem tanquam finem simpliciter ultimum non vult amittere per actionem leviter peccaminosam, utpote quam scit non prohiberi sub amissione ultimi finis. Ad 3. Quamvis culpa sit malum superioris ordinis quàm pœna, tamen in suo ordine datur etiam culpa levis respectu culpæ mortalis. Culpa autem levis exigit puniri pœnâ levi tantùm. Si verò con-

tenderes, debere infligi pœnam in genere mali æqualem culpæ, peccatum non posset puniri nisi alio peccato; quod absurdissimum est.

Dices 3. DEUS potest pro libitu disponere de sua creatura: ergo etiam pro peccato levi potest infligere pœnam gravem. 2. Quodlibet opus bonum ab homine justo factum meretur præmium æternum, & hoc DEUS justè tribuit: ergo etiam quodlibet opus malum justè punire potest pœnâ æternâ. R. Ad 1. D. C. potest infligere pœnam æternam pro levi peccato ut absolutus Dominus C. ut justus Judex N. C. ut justus Judex debet attendere proportionem inter culpam & pœnam: ferè sicut judex humanus non potest furtum unius crucigeri plectere suspendiõ. Ad 2. N. paritatem; quia non dedecet Misericordiam DEI promittere operi minimo maximum præmium, illudque, si fiat opus, tribuere: dedeceret autem DEUM peccato levissimo decernere pœnam maximam; cum hoc injustum & crudele esse videatur.

§. II.

De Peccato Originali.

SCiendum 1. per peccatum originale intelligi illud, quod homines, ex Adami stirpe per seminalem generationem descendentes, in ipsa conceptione contrahunt. Catholici de eo docent sequentia. 1. Omnium Adæ posterorum voluntates (exceptõ Chri-

stõ, & juxta piam & veram sententiã etiam B. V. M A R I A) fuisse à DEO obligatas voluntati Adami eo pacto, ut si Adam, humani generis caput, perseveraret in justitia originali, in qua creatus est, omnes posterii in ea nascerentur &c. si verò ipse peccando (per esum pomæ

pœni prohibiti) omnes pariter, posteri
 peccarent in & cum Adamo, atque a-
 mitterent donum iustitiæ originalis, a-
 liâque dona gratuita, ac alijs insuper
 pœnis involverentur. Fuitque hæc al-
 ligatio voluntatum omnibus antece-
 denter optabilis, quia præbebat longè
 majorem spem persistendi in obedientia
 & iustitia, quam si quilibet per se per-
 missus fuisset personaliter operari, &
 cœlum mereri, eò quòd nullus tanta
 naturæ & gratiæ dona, quantis instru-
 ctus fuerat Adam, sperare potuisset.
 Pròin 2. essentiam physicam peccati ori-
 ginalis consistere in ipso Adami peccato,
 moraliter in posteris perseverante, que
 moralis perseverantia consistit in nega-
 tione condignæ satisfactionis & condo-
 nationis. 3. Et hinc applicata per Baptis-
 mum condigna Christi satisfactione pec-
 catum originale verè tolli. 4. Ante quem
 Baptismum cuilibet suum proprium ori-
 ginis peccatum inesse, nec præcisè im-
 putari extrinsecè peccatum Adæ. 5.
 Effectus & pœnas peccati originalis
 esse 1. & principaliter privationem gra-
 tiæ sanctificantis & virtutum infusarum,
 in quibus consistebat iustitia originalis:
 unde omnes nascimur filij iræ Divinæ.
 2. Vulnus seu infirmitatem ipsius na-
 turæ, quæ consistit in obscuracione in-
 tellectus, in proclivitate voluntatis ad
 malum (quamvis permanserit ejus li-
 bertas) in rebellionem Concupiscentiæ,
 quæ dicitur sensualitas aut fomes pec-
 cati; nam ante lapsum ex dono gratuito
 Concupiscentia perfectè suberat ratio-
 ni. Nihil igitur immutatum esse in ip-
 sa natura & essentia hominis, aut ali-
 quam qualitatem ei superadditam,

R. P. Richter Theol. Polmica.

sed dona gratuita esse subtracta, & vari-
 as ejus agritudines, ac hujus vitæ misere-
 rias inde ortas.

Sc. 2. Lutheranos, nominatim 52.
 Gerardum & Lomerum, de peccato Ori-
 ginali ita sentire. 1. Dari quidem pec-
 catum originale, sed illud physicè con-
 sistere partim in privatione originalis ju-
 stitiæ, ac illius rectitudinis, quam ha-
 bebat homo ante lapsum in anima &
 corpore, quam rectitudinem dicunt
 fuisse illam *imaginem DEI*, ad quam
 homo fuit creatus; partim in intima cor-
 ruptione totius naturæ, quam dicunt
 esse qualitatem positivam cunctis homi-
 nis partibus arctissimè & intimè inha-
 rentem per totam vitam, vi cujus ad
 omne bonum ineptus, ad omne malum
 pronus, & iræ Divinæ obnoxius reddi-
 tur, ita ut nihil sani, sive in anima sive
 in corpore, post lapsum in eo sit à sum-
 mo vertice ad imum usque calcem,
 quam corruptionem seu morbidam qua-
 litatem communiter vocant *concupi-
 scentiam*; partim denique in reatu pœ-
 næ, seu in obligatione ad pœnas tam æ-
 ternas quam temporales. Nam docent
 2. pœnas peccati originalis aliquas esse
 æternas, scilicet apud illos, qui non ex
 aqua & Spiritu S. ad vitam æternam ro-
 nascuntur, alias esse temporales, ut
 sunt calamitates hujus vitæ, varios mor-
 bos, ac ipsam mortem corporis, alias
 verò simul esse pœnas & peccata, cujus-
 modi sunt pravi concupiscentiæ motus,
 cogitationes prævæ, & quavis actualia
 peccata. 3. Per Baptismum remitti &
 tolli quidem peccatum originale, qua-
 tenus est damnabile quid, & reum faci-
 ens hominem coram DEO, non tamen

l i i

quæ

quatenus est quædam vitiositas, inordinatio, qualitas morbida, pugnans cum Lege DEI, verbò, quatenus est Concupiscentia & corruptio nature, quæ post Baptismum manet, licet per hunc ita mortificetur, ut non regnet; atque peccatum esse perseverat, licet renatis non imputetur. 4. Etiam Embryoni nondum animato jam inesse peccatum originale propter immundum semen parentum. Quod ego quidem capere non possum, quomodo peccatum Adami etiam in sit creaturæ irrationali, quæ propter defectum animæ rationalis homo non est. Scilicet fundatur hic error crassissimus in alio, quo putant, Concupiscentiam carnis esse peccatum originale. Ex dictis.

33. Sc. 3. Duplicem præcipuè nobis cum Lutheranis controversiam esse circa peccatum originale. 1. An illa morbida qualitas, qua inclinamur ad malum &c. seu Concupiscentia habitualiter in nobis existens per totam vitam (re ipsa non est morbida qualitas, sed vehemens passio appetitus sensitivi, vel ipse appetitus sensitivus ut rationali contrarius) sit ipsum peccatum originale, saltem partialiter; nam quod hæc Concupiscentia, ut actualiter allicit ad peccatum, peccatum actuale non sit, jam vidimus supra. 2. An per Baptismum verè ac penitus tollatur peccatum originale, an verò solummodo tegatur, hoc est, non amplius imputetur renatis, licet in se perseveret in quovis homine, & adhuc peccatum sit.

34. Dicendum 1. Peccatum originale non consistit in Concupiscentia, ne partialiter quidem. Prob. 1. Concupi-

scientia est effectus peccati originalis: ergo non est ipsum peccatum originale; nam causa & effectus necessariò distinguuntur realiter, alias idem posset causare seipsum. A. prob. quia Concupiscentia orta est ex peccato, & hæc morbida qualitas, qualem eam sibi fingunt Lutherani, est indita homini in pœnam peccati originalis. 2. Nihil, quod est physicum quid & materiale, potest habere rationem peccati, ut potest quod essentialiter est aliquid morale & spirituale, scilicet actus voluntatis: sed morbida illa qualitas est materialis & physica juxta ipsos: ergo. 3. Concupiscentia etiam est in bestiis: sed in his utique peccatum non est: ergo. 4. DEUS est auctor & causa Concupiscentiæ, quia est auctor nature, nature autem humanæ debita est Concupiscentia: atqui DEUS non potest esse auctor peccati: ergo Concupiscentia non potest esse peccatum. 5. Christus redemit nos ab omni peccato. 1. Jo. 1. v. 7. sed à Concupiscentia nos non redemit, ut patet ab experientia: ergo Concupiscentia peccatum non est, scilicet formale & propriè dictum. 6. Per Baptismum deletur peccatum originale totum: sed non tollitur Concupiscentia: siquidem

Dicendum 2. Peccatum originale verè & omnino tollitur per Baptismum, ita ut nihil peccati, & culpæ remaneat, licet maneat adhuc reatus pœnæ temporalis, vel pœnalitatum. Probat 1. ex Scriptura, in qua Christus dicitur *AGNUS DEI, qui TOLLIT PECCATUM mundi.* Jo. 1. Ego sum, ait Dominus, qui *DELEO INIQUITATES*

TES TUAS. Isa. 43. SICUT per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita & per unius obedientiam iusti constituentur multi. Rom. 5. sed per peccatum verè & omnino fuit ablata iustitia, nec solùm fuit tecta: ergo & per Baptismum debet iniustitia seu peccatum omnino tolli, non tantùm tegi. *Nihil damnationis est his, qui sunt in Christo* I. Ed. Rom. 8. v. 1. Baptismus vocatur *lavacrum regenerationis*. Tit. 6. v. 5. in quo lavamur, mundamur, sanctificamur: *abluti estis, sanctificati estis*. 1. Cor. 6. atqui esse mundatum, sanctificatum, dicit sordes esse sublatas, non tectas: sanctitatem veram esse collatam, non præcisè imputatam, sordibus peccatorum adhuc relictis. Jam subsumo. Verba Scripturæ juxta Gerardum sunt accipienda in sensu proprio, nisi evidenter probetur contrarium. J. n. probet Gerardus, vel alius Lutheranus, evidenter contrarium, & quidem ex sola Scriptura; nam aliud apud ipsos nullus est roboris.

Prob. 2. ex ratione pariter & ex Scriptura. Deus non potest non odisse hominem, in quo est peccatum; homo enim, in quo peccatum est, verè adhuc peccator est, sicut corpus, in quo est anima rationalis, verè est homo: atqui peccatorem Deus necessariò odit; *odio enim est Deo impius & impietas ejus*. Sap. 14. nec potest peccatum, ubi adest, non imputare. Quæso quomodo possum non imputare illi lepram, in quo est lepra, quamvis nullo tecta? quomodo possum talem reputare pro mundo? Sic Deus quomodo po-

test non imputare peccatum, si adest, & talem hominem reputare pro justo? nunquid ejusmodi iudicium esset falsum? Vel igitur Deus omnino tollit peccatum, vel illud imputat.

Notandum, hæc argumenta etiam probare, quòd peccata personalia, quando homo per Pœnitentiam justificatur, verè & omnino tollantur quoad culpam, & non præcisè tegantur, seu non imputentur. Quod specialiter adhuc confirmatur. Si peccata non verè tollantur in justificatione, tunc nunquam tolluntur; consequenter immundi & peccatis coinquinati intrebunt in Regnum cœlorum contra claram Scripturam Apoc. 12. atque DEUS inter amicos & Beatos in cœlo habebit sordibus peccatorum maculatos, lepra infectos, diaboli characteres insignitos; quis hoc credat?

Neque dicas, has sordes tegi umbraculo meritorum Christi, & non imputari: nam leprosus manet leprosus, & in se turpis, etiamsi pulchro ejus sordes tegantur pallio. Longè aliter Paulus sentit, dum scripsit ad Eph. 5. v. 26. *Ut Christus sanctificaret Ecclesiam, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ, ut exhiberet ipse sibi gloriosam, NON HABENTEM maculam aut rugam &c.* Sequela autem probatur. Vel enim tolluntur peccata in hac vita, vel in altera? non in altera; quando enim & quo medio id fieret? sensus præterea fidelium semper fuit, extra statum vitæ non remitti peccatum grave, & illo infectos damnari æternum. Non in hac vita, quia non aliud medium in hac vita nobis datum est pro remissione pec-

carorum, quam Baptismus & Penitentia (juxta ipsos fides) at per hæc non verè tolluntur peccata juxta Adversarios, sed solum teguntur: ergo.

58. Ob. 1. Concupiscentia vocatur peccatum à S. Paulo sapius, & à S. Augustino: ergo est peccatum. R. vocatur peccatum improprie tantum & eatenus, quatenus orta est ex peccato rebellio concupiscentia, & quatenus inclinat ad peccatum, & illius causa fit accedente consensu voluntatis: sicut vitulus aureus propter similem rationem à Scriptura vocatur *peccatum* Deut. 9. v. 21. S. Augustinus non modò concupiscentiam non vocat peccatum, sed etiam negat, esse peccatum; dicit enim 1. contra duas epp. Pelag. c. 13. *concupiscentia etiam si vocetur peccatum, non utique quia peccatum est: sed quia peccato facta est, sic vocatur.* Et saepe clarissimè est pro nobis, imò in illo ipso loco, què Gerardus citat contra nos, apertè distinguit inter peccatum, & concupiscentiam seu infirmitatem nostræ naturæ ex peccato ortam, scilicet tract. 41. in Joan. ubi sic ait: *Nunquid quia deleta est iniquitas, nulla remansit infirmitas? Si non remansisset, sine peccato viveremus, scilicet remoto fomite & stimulo peccati.*

59. Ob. 2. *Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata.* dicit David Psal. 31. *Omnia peccata impij NON IMPUT ABUNTUR*

ei. Ezech. 33. *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi, NON REFUTANS illis delicta ipsorum.* 2. Cor. 5. ergo peccata non verè tolluntur, sed solummodo teguntur, non imputantur renatis & justificatis. R. N. C. Hujusmodi textus intelligendi sunt de vera absolutione & deletione peccatorum; quia Deo nihil potest esse tectum & occultatum, quod existit; & quod Deo dicitur regi, tolli omnino, & non amplius existere censendum est. Idem dicendum de non-imputatione; ideo enim Deus non imputat peccata, quia non amplius existant in justificatis, necessariò imputaturus, si existerent, quia aliàs non judicaret, prout res est, & exigit. Audi S. Augustinum, quem sumum esse voluit in hac re Adversarij. Is enarratione 2. in cit. Psal. 31. ait: *Cooperata sunt peccata, tecta sunt, ABOLITA sunt.* Item: *Quorum tecta sunt peccata: nec sic intelligatis: peccata cooperata sunt, quasi ibi sint & vivant.* Dices. S. Aug. l. 1. de nupt. & concupis. c. 25. ait, *peccatum in Baptismo dimitti, non ut non sit, sed ut in peccatum non imputetur:* ergo. R. textum esse corruptum à Luthero & Melancthone, quia pro voce *concupiscentiam* posuerunt vocem *peccatum.* S. Doctor nihil vult aliud, quam concupiscentiam remanere post Baptismum, eam tamen in peccatum non imputari, quia peccatum in se non est, sed tantum effectus peccati.